

Svatý týden, I.

První den v týdnu jsme se sešli k lámání chleba. Pavel mluvil k bratřím, protože chtěl příští den odjet, a protáhl řeč až do půlnoci. V horní místnosti, kde jsme byli pohromadě, hořelo mnoho lamp. Jeden mladík – jmenoval se Eutychos – seděl na okně, a poněvadž Pavel mluvil už dlouho, upadl do hlubokého spánku a ve spánku spadl z třetího poschodí. Když ho zdvihli, byl už mrtev. Pavel sešel dolů, sklonil se až nad něj, vzal ho do náručí a řekl: „Uklidněte se. Ještě je v něm život.“ Potom zase šel nahoru, lámal chléb a pojedl. Mluvil ještě dlouho až do svítání a pak odešel. (Sk 20, 7–11)

V jednom z troadských domů se sešla skupina křesťanů, aby společně „lámali chléb“. Pavel vyprávěl o svých cestách, prokládal to evangeliem i spisy proroků. Možná mluvil zajímavě, ale mladého Eutycha to až k smrti nudilo. I to očividně patří k bohoslužbám prvních křesťanských komunit.

1. PŘÍPRAVA A KLÍČOVÉ POJMY

„O čem to mluvíte, že jste tak smutní?“ „Jdeš z Jeruzaléma a nevíš, co se tam teď o svátcích stalo?“ „Cožpak jsi nic neslyšel o Ježíši z Nazaretu? O tom prorokovi, který tak mocně kázal a dělal zázraky? Bůh stál při něm a lidé ho měli v úctě.“ (Sk 24, 17–19)

O čem rozmlouváte v těchto dnech vy? Co prožíváte?

S čím přicházíte k dnešní bohoslužbě?

Vyprázdněné náboženské pojmy se stávají ideologií: za *porušení* přichází trest, za *odmítnutí* vyloučení, za *odlišnost* normalizace. Není nám to známé?

Je vrtkavost a stádovité chování člověka obrazem jen biblické doby?

Jsou (masové) průvody pro dnešního člověka srozumitelné?

Klíčovým pojmem dnešní bohoslužby je slovo **hosana**. Původně se jedná o obyčejnou prosbu ve smyslu „zachraň!“, „pomoz!“ (srov. Žl 118, 25: *Ach, prosím, Hospodine, pomoz!*; 2 Král 6, 26: *žena [úspěšně volala]: Pomoz, můj pane a králi.*) V Ježíšově době už přebírá funkci liturgického zvolání při bohoslužbách nebo ustálené formulace pro vyjádření úcty a autority.

Ježíšův průvod Jeruzalémem je předobrazem liturgického průvodu s **evangeliářem**.

Volání jásajícího davu jsou víceméně slova Žalmu 118, 25–26 „Ach, prosím, *Hospodine, pomoz!* Ach, prosím, *Hospodine*, dopřej úspěch! *Požehnaný, jenž přichází ve jménu*

*Hospodinově! Žehnáme vám z Hospodinova domu.“ V kombinaci s veršem proroka Izaiáše 6,3, se stalo jedním z nejstarších křesťanských bohoslužebných zpěvů **Svatý, svatý, svatý.***

2. MODLITBA

Předsedající začne bohoslužbu znamením kříže:

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Pokorný Ježíši,

stojíme na prahu Svatého týdne.

Připomínáme si tvůj slavný vjezd do Jeruzaléma.

Jsme jeho součástí a přidáváme se ke zpěvu: *Hosana synu Davidu.*

Jsi král a žádný panovník není spravedlivější a soucitnější než ty.

Přesto všechno jsi odložil svoji slávu a moc, stal ses člověkem

a byl jsi nám podobný ve všem, kromě hříchu.

Když dnes voláme své *Hosana,*

máme stále na paměti události, které budou následovat.

Prosíme tě, Pane, povzbuzuj nás, abychom byli věrní ve slovech i skutcích,

abychom milovali malé a chudé, nemocné a hříšné

a nebyli lhostejní k žádné lidské nouzi.

Ty žiješ a kraluješ na věky věků.

3. VJEZD DO JERUZALÉMA

„Jak jste nechápaví a váhaví uvěřit tomu všemu, co mluvili proroci!“ Potom začal od Mojžíše, probral dále všechny proroky a vykládal jim, co se ve všech částech Písma na něj vztahuje. (Sk 24, 25.27)

Protektorátní vláda římských pohanů nad Zaslíbenou zemí spousta lidmi zacloumala.

Copak to není urážkou Boha? Copak Izraelité od dětství neslychali o *Království, Vyvoleném národě, svobodě*? Není na čase ty náboženské pojmy chápat více prakticky, nacionalisticky? Netrvalo dlouho a ustrašení lidí pozapomněli na moudrost biblických příběhů.

Náboženství se jim stalo předpokladem správného politického přesvědčení. „Svobodu je třeba získat nazpět a Království vybudovat!“ V Galileji tak vzniká centrum militantních fundamentalistů, horlivců pro svatou věc Izraele. Uplyne pár desítek let, snad období jedné

lidské generace, a v Jeruzalémě se opět začíná proslýchat o nějakém muži z Galileje. Zajímá se o prosté a chudé lidi. Tvrdě odmítá jakoukoli kolaboraci se zlem. Sice mluví o řadě jiných témat, ale ta už nejsou tak politicky lákavá. Opravdu na svátky přijede do města Ten, který konečně osvobodí syny a dcery Izraele?

(J – Ježíš; V – všichni; E – evangelista)

Úryvek z evangelia podle Matouše.

21, 1–11 (BOG+jäg)

Ježíšův vstup do Jeruzaléma: 21, 1–11

E Když se Ježíš a jeho učedníci přiblížili k Jeruzalému a přišli k Betfage u Olivové hory, poslal Ježíš dva učedníky napřed a řekl jim:

J „Jděte do té vesnice, která je před vámi, a hned naleznete přivázanou oslici a s ní oslátko. Odvažte je a přiveďte ke mně. A kdyby vám někdo něco namítal, řekněte: «Pán je potřebuje, a hned je pošle nazpátek.»“

E To se stalo, aby se splnilo, co bylo řečeno ústy proroka:

Řekněte siónské dceři:

Hle, tvůj král k tobě přichází

pokorný, sedí na oslu,

na oslátku, mláděti soumara.

Učedníci šli a udělali, jak jim to Ježíš nařídil. Přivedli oslici a oslátko, prostřeli na oslátko své pláště a on se na pláště posadil. Veliké množství lidu pak prostřelo své pláště na cestu, jiní sekali ze stromů ratolesti a stlali je na cestu. Zástupy, které šly před ním i za ním, volaly:

V „Hosana synu Davidovu!

Požehnaný, který přichází ve jménu Páně!

Hosana na výsostech!“

E Jakmile vjel do Jeruzaléma, vzrušení zachvátilo celé město a lidé se ptali:

V „Kdo je to?“

E Ze zástupu jim odpovídali:

V „To je ten prorok, Ježíš z galilejského Nazareta.“

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Průvod a hosana

Kdo je schopen průvodu, necht' ho provádí. Kdo zůstane u stolu, necht' křičí z plna plic a mává čímkoli, co má po ruce. Hlavně to musí být spontánní, radostné a bezprostřední.

Také my přivítáme Ježíše, Potomka krále Davida,
Toho, který vstupuje do našich měst ve jménu Pána, našeho Boha,
Krále Izraele a Krále všech národů.
Vzývejme a oslavujme Krista, našeho Pána.

Parafráze žalmu 24:

Společná odpověď: Hosana na výsostech.

komu patří země se vším, co je na ní?
patří Hospodinu, svému stvořiteli. *Odp.*

to on zde vymezil pevninu a moře
ustanovil zákony, jež navždy platí *Odp.*

kdo může být v Hospodinově blízkosti?
ten, kdo se v mysli nezabývá žádnou lstí *Odp.*

kdo má čistou duši, kdo má srdce ryzí
kdo ve všem raději hledá vůli Boží *Odp.*

nuže, otvírejte brány svého srdce
ať může vejít onen věčný, slavný král *Odp.*

ptáte se, kdo to je, ten věčný, slavný král?
Hospodin zástupů, on navěky vládne *Odp.*

Zvolání ke Kristu:

Společná odpověď: Hosana synu Davidovu!

Ježíši, Pravé světlo:

Ty projasňuješ každou temnotu
a přinášíš naději v obtížných časech. *Odp.*

Ježíši, Kníže pokoje:

Ty nás učíš soucitu a nestrannosti, citlivosti a vstřícnosti. *Odp.*

Ježíši, Rabbuni, Učitelí:

Dáváš nám příklad jak doprovázet druhé,
přicházíš s pomocnou radou a vedeš k samostatnosti. *Odp.*

Ježíši, Lékaři duše i těla:

Pečuješ o nemocné s trpělivostí a milosrdenstvím,
projevuješ lásku a hojíš rány. *Odp.*

Ježíši, Velikonoční oběti:

Umíráš, abychom my vstali k novém životu. *Odp.*

Parafráze žalmu 47:

Společná odpověď: Hosana, buď požehnán.

ať celá země tleská radostí
lidé všech národů, chvalte Boha *Odp.*

on mocně kraluje vždy a všude
vybral si vás, abyste s ním vládli *Odp.*

Hospodin je nade vše vyvýšen
tak svůj hláhol pořádně zesilte *Odp.*

hrajte a pějte jako o život
zvučně oslavujte svého Krále *Odp.*

Co to bylo? Tolik *hosana* najednou... Ježíš vstupuje do města a lidé rvou zelené větve ze stromů, aby ho vítali. Není to zvláštní? V tuhých padesátých letech vzniklo slovo *mávátka* a o nějakých 30 let později jeden ostravský bard vystihl prázdnotu doby „Dejte mi do ruky mávátka a řekněte jak volat sláva. Já už si najdu ten správný směr a budu mávat mávat mávat.“ V prvomájových průvodech se tehdy jávalo na povel. Byl to kýč, vnější pozlátka bez opravdové radosti. Chyběla spontánnost, impulzivnost. Dnes jásáme na jiných místech. Nevyžaduje to velkou představivost: hokejový zápas, poslední minuty, kotel fanoušku a „vjezd puku do branky“. Jen těžko se nechá té atmosféře ubránit. „A zde je přece někdo víc než hokejový puk!“ (Lk 11, 32). Kdy jsme naposled viděli katolíky jak alespoň v náznaku jásají nad Božím slovem, křtem nebo eucharistií? Jak odhazují unylost a poskakují radostí jak telátka (Mal 3, 20)?

Celý Jeruzalém se tetelí nad tím, že do města vjíždí nějaký člověk na oslátku a projíždí městskou branou, která vede od Olivové hory. Příběh na první poslech postrádá tu správnou dramatickosti. Zkušeným posluchačům však připomene proroka Zachariáše (Zach 9,9n; 14,4n): Olivová hora – oslík – Boží Vyvolený. To je přeci pokojný a mírumilovný královský průvod Panovníka Izraele! „Vítej nový králi! Potomku z dynastie krále Davida!“

Proč ale najednou tolik jásoť? Svátek Pesach, svátek Osvobození, je na spadnutí. Do Davidova města vstupuje nový král! „Konečně je tady!“ Viva la revolució! „Konečně někdo, kdo nás zbaví římského protektorátu!“ Ano, mnozí si přáli svobodný stát, včetně apoštolů. Vždyť i sám Petr měl pod pláštěm schovaný meč a byl plně ve střehu. Slíbil přeci, že svého Pána ochrání (Mt 16, 22), Uchobijec (Mt 26, 51). Tak o tomhle je celé evangelium? Boj o nové království a novou vládu? Zebedeovci, Jakub a Jan, si už vybrali ministerské posty (Mt 20, 21). Královský průvod projíždí městem a Panovníku běhá mráz po zádech. Copak si všichni sedí na uších? Copak nikdo nechápe to starobylé proctví o králi Izraele? Copak král není nositelem pokoje a mírnosti? Lidé Ježíše vítají a tančí radostí. „Potomek krále Davida usedá na svůj trůn!“ O pokoji a mírnosti však slyšet nechtějí. Vždyť co s králem, který nemá vojenskou sílu a politickou moc? Není zbytečný? Když se Pilát zeptá co má dělat s tímto bez-mocným židovským králem, dostává srozumitelnou odpověď „Na kříž s ním!“ Je zbytečný! Překáží!

Zní to celé logicky. Lid potřebuje vyřešit konkrétní problém. „Král“ zní krásně, „Mesiáš“ ještě lépe. Počítají se ale výsledky. „Vyženeš Římany? Nevyženeš? Na shledanou...“ Tahle mentalita politického tržiště je nám blízká. K čemu je bůh, který neřeší naše problémy, které mu předkládáme? „Pětkrát jsme se pomodlil Otčenáš a nic!“ K čemu je bůh, když neuzdraví smrtelně nemocnou babičku a nezabaví nás pandemie? „Tři týdny jsem nejedl maso!“ Není smysluplnější pohlédnout se po jiném bohu nebo vůdci? Není pohodlnější si najít někoho, kde převezme veškerý protektorát nad našim (duchovním) životem a my ho budeme bez rozmyslu poslouchat? Svoji budoucnost vidíme v bezstarostném životě, a tak jsme ochotni se přiklonit na stranu každého, kdo nabízí snadnou odpověď. „Dejte mi do ruky mávátka... a já si už najdu správný směr“. Srdečné zvolání *Hosana* a upřímné *Na kříž s ním!* v pár minutách. Ve svém svědomí jsme pružní. Platí to v politice i v náboženském životě církve.

Král na oslu není hlasatelem pohodlného života: „Budou vás bičovat a pronásledovat pro mé jméno, ale vy jděte a jedněte milosrdně! Odpouštějte sedmdesát sedmkrát. Já jsem

s vámi po všechny dny až do konce věků.“ (Mt 23, 34; 25, 40; 18, 22; 28, 20). Možná i pro nás bude tento Týden přínosná otázka bezejmenného člověka: „Kdo je to?“ Je prostá a my ji už slyšeli tolikrát, že máme hned dvacet odpovědí. Zkusme je – alespoň letos – nechat plavat. Soustředme se a naslouchejme jak na tuto otázku odpoví sám velikonoční příběh.

4. ODPOVĚĎ PÍSMU

*„Zůstaň s námi, neboť se připozdívá a den se už nakhýlil.“
Vešel tedy dovnitř, aby zůstal s nimi. (Lk 24, 29)*

„Přijíždí král!“, to známe přeci z pohádek. Přijíždí král, zpravidla přitroublý, aby zlému drakovi vydal svoji jedinou princeznu. Pak se musí objevit nějaký Honza, aby draka přemohl. Oslovovat Boha „Králi!“ je v našem kulturním prostředí ošemetné. Král na oslu působí ještě roztomile. Král na kříži už ztrácí pel slávy a moci. Ježíš nikdy na sobě neměl zlatou královskou korunu. Tak rádi mu ji na obrazech a sochách nasazujeme. On je prostě *jiný*. *Jiný* než naše představy a očekávání. Náš křest přeci nemluví o pohodlném a bezstarostném životě.

Vyznejme víru, ve které jsme pokřtěni.

Apoštolské vyznání víry

Věřím v Boha, Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země.

I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho;
jenž se počal z Ducha Svatého,
narodil se z Marie Panny,
trpěl pod Ponciem Pilátem,
ukřížován umřel i pohřben jest;
sestoupil do pekel,
třetího dne vstal z mrtvých;
vstoupil na nebesa,
sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího;
odtud přijde soudit živé i mrtvé.

Věřím v Ducha Svatého,
svatou církev obecnou,
společenství svatých,
odpuštění hříchů,
vzkříšení těla a život věčný.

Amen.

Modlitby věřících

Apoštol Pavel nás vybízí, abychom se ve shromáždění věřících obraceli k Bohu prosbami, přímluvami i díky.

Určitě ho máme i za co chválit. (srov. 1 Tim 2, 1-2; Zj 7, 12)

Doporučuji v návaznosti na slyšené Boží slovo ve společném rozhovoru zformulovat 2× chvály, 2× díky, 2× prosby a 2× přímluvy. Až se budou jednotlivá zvolání pronášet, jako odpověď lidu lze použít „**Přijď, Pane Ježíši!**“ (Zj 22, 20; poslední slova Písma).

ERC vybízí k modlitbám za nemocné a za lidi v karanténě, za ty, kdo jsou v první linii boje s epidemií, za zdravotníky, policisty, vojáky, hasiče a za všechny, kteří svou službou a nezištnou pomocí nesou riziko nákazy. Zároveň je vhodné vzpomenout na děti, studenty, aby měli v této době sebedisciplínu k učení a nacházeli inspiraci k vlastnímu rozvoji.

5. MODLITBA PÁNĚ

*„Což nám nehořelo srdce,
když k nám na cestě mluvil a odhaloval smysl Písma?“ (Lk 24, 32)*

Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvět se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim viníkům.
A neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
(Neboť tvé je království i moc i sláva navěky.)
Amen.

6. DOBROŘEČENÍ

Apoštol Pavel nás povzbuzuje: (srov. 1 Tim 1, 15–17; SNC)

„Jak je to pravdivé a jak rád to všude rozhlašuju: Ježíš přišel na svět zachránit nás, od Boha odloučené a smrti propadlé. A jestli byl někdo od Boha daleko, byl jsem to já. Ale Bůh se nade mnou smiloval a Ježíš Kristus na mém příkladu ukázal, jakou trpělivost má i s tím nejbídnějším hříšníkem, aby si každý uvědomil, že věčný život je tu i pro něho. Sláva a čest Bohu za to na věky! On je věčný král, neviditelný, nesmrtelný, jediný a slavný Bůh! Amen.“

Účastníci se žehnají znamením kříže:

V: Dej nám, Bože, své požehnání,
chraň nás všeho zlého a doved' nás do života věčného.

O: Amen.

V: Dobrořečme Pánu.

O: Bodu díky.

V ideálním světě by nyní následovala hostina, nebo alespoň drobné občerstvení.

Když byl s nimi u stolu, vzal chléb, pronesl nad ním požehnání, rozlámal ho a podával jim. Vtom se jim otevřely oči a poznali ho. (Lk 24, 30.31a)